

Saksbehandler: Leni Kristensen

Kommunedirektør: Sigurd Eikje

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
025/26	Teknisk utvalg	18.06.2026

Lokal forskrift vann- og avløpsgebyrer - høring

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Tysvær kommune legger forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr og tilhørende gebyrregulativ ut til offentlig høring.

Teknisk utvalg 18.06.2026

Behandling:

Innledningsvis orienterte kommunedirektøren om manglende opplysninger i et av vedleggene til saken. Vedlegg med forslag til gebyrsatser og intervaller ble vist for medlemmene i møtet.

Jan Ivar Bringedal (Ap) la frem følgende fellesforslag:

1. Tysvær kommune legger forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr og tilhørende gebyrregulativ ut til offentlig høring.
2. Teknisk utvalg ber om at vedlegg med forslag til gebyrsatser og intervaller blir lagt ved saken når den legges på høring.

Fellesforslaget fremlagt av Jan Ivar Bringedal (Ap) ble enstemmig vedtatt.

TEK - 025/26 Vedtak:

1. Tysvær kommune legger forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr og tilhørende gebyrregulativ ut til offentlig høring.
2. Teknisk utvalg ber om at vedlegg med forslag til gebyrsatser og intervaller blir lagt ved saken når den legges på høring.

Saksutredning

Sammendrag

Tysvær kommune har behov for å revidere forskrift om vann- og avløpsgebyr samt tilhørende gebyrregulativ. Forslaget innebærer en oppdatert og tydeligere regulering av hvordan gebyrer for kommunale vann- og avløpstjenester beregnes og innkreves. De største endringene gjelder nærings-

og kombinasjonseiendommer, herunder campingplasser. Det foreslås at både forskrift og gebyrregulativ legges ut på offentlig høring.

Et sentralt formål med endringene er å hindre at enkelte abonnenter i praksis betaler for andres bruk, og sikre en mer rettferdig kostnadsfordeling basert på faktisk belastning på vann- og avløpssystemet.

Forslaget til gebyrregulativ inneholder satser, intervaller og faktorer basert på 2026-kostnadsnivå, som er tatt inn for å illustrere de økonomiske konsekvensene av foreslått gebyrmodell i høringen. Endelige satser fastsettes av kommunestyret i forbindelse med ordinær budsjettbehandling.

Bakgrunn for saken

Kommunen er i henhold til lov om kommunale vass- og avløpsanlegg forpliktet til å ha en lokal forskrift som regulerer vann- og avløpsgebyrer. Gjeldende forskrift er basert på tidligere regelverk og gir ikke tilstrekkelig klare rammer for dagens gebyrstruktur. Endringer i lov- og forskriftsverk, samt behov for tydeligere skille mellom forskrift og gebyrregulativ, gjør det nødvendig å revidere forskriften.

Ny forskrift skal sikre korrekt hjemmelsgrunnlag for gebyrinnkreving og gi et mer forutsigbart og forståelig regelverk for innbyggere og næringsliv. Forskriften fastsetter rammene, mens gebyrregulativet konkretiserer hva som gebyrlegges.

Saks- og faktaopplysninger

Selvkostprinsippet

Vann- og avløpstjenestene skal finansieres fullt ut gjennom gebyrer etter selvkostprinsippet. Det innebærer at gebyrinntektene samlet sett ikke skal overstige kommunens nødvendige kostnader til drift, vedlikehold, fornyelse og kapitalkostnader. Ny forskrift viderefører og tydeliggjør dette prinsippet, og danner grunnlag for årlig fastsettelse under budsjettbehandlingen av beløpene i gebyrregulativet.

Endringer i forskriften

De største endringene gjelder nærings- og kombinasjonseiendommer inkl. campingplasser. Kommunedirektøren foreslår at fastdelen av årsgebyret for disse eiendommene beregnes kategoribasert med utgangspunkt i forbruk. Bakgrunnen er at vann- og avløpssystemet dimensjoneres etter kapasitetsbehov og belastning, ikke gjennomsnittlig bruk. Virksomheter med høyt forbruk utløser større behov for kapasitet i ledningsnett, pumpestasjoner og renseanlegg. En kategoribasert modell gir bedre samsvar mellom belastning og betaling, og bidrar til en mer rettferdig kostnadsfordeling mellom husholdninger og næring.

Forbruk benyttes som en praktisk og objektiv indikator på kapasitetsbehov over tid. Avvik mellom vann- og avløpsmengde håndteres etter egne bestemmelser i forskriften.

For boliger og fritidsboliger videreføres betaling etter målt forbruk der vannmåler er installert. Der vannmåler ikke finnes, beregnes forbruksdelen som stipulert forbruk.

Tysvær kommune har valgt å regulere campingplasser mer eksplisitt i forskriften enn enkelte sammenlignbare kommuner, basert på lokale forhold og omfanget av campingvirksomhet, for å sikre tydeligere rammer og forutsigbarhet. Forslaget innebærer endringer for campingplasser som er tilknyttet kommunalt vann- og avløpsnett. Campingplasser representerer samlet sett en betydelig belastning på vann- og avløpssystemet, både når det gjelder kapasitet og behov for infrastruktur, men bidrar i dag i hovedsak kun gjennom forbruksbaserte gebyrer.

Tidligere forskrift åpnet for å regne campingvogner som selvstendige gebyrenheter når de var direkte koblet til kommunalt vann- og avløpsnett, men reguleringen har vært lite treffsikker og ikke brukt.

Det foreslås derfor at campingplasser i større grad omfattes av de samme prinsippene som annen næringsvirksomhet, ved at de også bidrar til dekning av faste kostnader i systemet. Fastsettelse av satser og beregningsmåte for camping skjer gjennom gebyrregulativet.

Stipulert forbruk for boliger og fritidsboliger uten vannmåler

For boliger og fritidsboliger der det ikke er installert vannmåler, foreslås det at forbruksdelen av årsgebyret beregnes etter stipulert forbruk per boenhet, fastsatt i gebyrregulativet.

Stipulert forbruk er basert på vannforbruk i husholdninger, og tilsvarer et gjennomsnittlig normalforbruk per boenhet. Beregningen bygger blant annet på nasjonale tall for vannforbruk per person og husholdning, samt kommunens egne rapporteringstall og analyser. Statistikk fra SSB viser at en standard husholdning har et årlig vannforbruk i størrelsesorden 150–200 m³, avhengig av husstandstørrelse og bruksforhold, og kommunens nivå for stipulert forbruk er lagt innenfor dette intervallet.

Bakgrunnen for valg av stipulert forbruk per boenhet er at kommunen per i dag ikke har et tilstrekkelig pålitelig og ensartet datagrunnlag for å benytte bruksareal (BRA) fra matrikkelen som beregningsgrunnlag, særlig for eldre bygg. En standardisert modell gir derfor bedre likebehandling, forutsigbarhet og enklere forvaltning.

Abonnenter som ønsker avregning etter faktisk forbruk kan til enhver tid velge å installere vannmåler, og vil da betale forbruksgebyr basert på målt forbruk.

Innkomne merknader/uttale fra parter

FNs bærekraftsmål

Forslaget bidrar særlig til oppfyllelse av FNs bærekraftsmål 6 – Rent vann og gode sanitærforhold, gjennom bærekraftig finansiering og forvaltning av kommunens vann- og avløpstjenester. Videre bidrar forslaget til mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn, ved å sikre forutsigbare og robuste rammer for kritisk infrastruktur, samt mål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon, ved at gebyrsystemet i større grad reflekterer faktisk bruk av vann- og avløpstjenestene.

Beredskap

Saken gjelder regulering av gebyrer og har ingen direkte konsekvenser for drift, forsyningsikkerhet eller kommunens beredskapsorganisering innen vann og avløp.

Vurdering

Forslaget gir en mer rettferdig og treffsikker fordeling av faste kostnader, bedre samsvar mellom belastning og betaling, og et tydeligere rammeverk for gebyrfastsettelse. For campingplasser, med om lag 900 campingvogner i kommunen, innebærer forslagene at en brukergruppe som i dag i hovedsak kun betaler forbruksbasert gebyr, i større grad bidrar til faste kostnader. Dette vurderes som rimelig sett opp mot belastningen campingdrift representerer for vann- og avløpssystemet. Løsningen er administrativt enkel, da fakturering skjer samlet til eiendommen.

Samtidig kan endringene medføre økte gebyrer for enkelte nærings- og campingrelaterte abonnenter sammenlignet med dagens ordning. Dette tilsier tydelig varsling og forutsigbar innføring.

Kommunedirektøren sin konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at ny forskrift og gebyrregulativ gir et mer robust, rettferdig og bærekraftig gebyrsystem. Fordelene ved tydeligere regler og bedre samsvar mellom bruk og betaling vurderes å veie tyngre enn ulempene.

Kommunedirektøren vil følge utviklingen og vurdere behov for justeringer i gebyrregulativet som del av ordinær årlig gebyrfastsettelse.

Det anbefales derfor at forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr og tilhørende gebyrregulativ legges ut på offentlig høring.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Forurensningsforskriften
- Forvaltningsloven
- Drikkevannsforskriften

Vedlegg

Lokal forskrift vann- og avløpsgebyrer - høring
VA gebyrregulativ